

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Д. С. Ревенко
(ініціали та прізвище)

«31» серпня 2021 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна практика

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 051 «Економіка»
(код і найменування спеціальності)

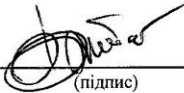
Освітня програма: «Економіка підприємства»
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: початковий (короткий цикл)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробник: Либа В.О., доц., канд. екон. наук, доц.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки, маркетингу та міжнародних економічних відносин (№ 605)

Протокол № 2 від « 30 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри д-р екон. наук, професор
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

І.О. Давидова
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентів 6-го курсу

(підпис)

Р.О. Воробейко
(ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Либа Василь Олексійович, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри 605.

Працює в університеті з 2012 року. За останній рік викладає наступні дисципліни:

- Стратегічний маркетинг;
- Стратегія підприємства;
- Інформаційні системи і технології на підприємстві;
- Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків;
- Потенціал і розвиток підприємства;
- Маркетинговий менеджмент.

Напрями наукових досліджень: управління та моделювання стійкості підприємства, стратегічне планування, оцінювання потенціалу підприємств.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 4 семестр.

Обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС / 90 годин, у тому числі аудиторних – 0 годин, самостійної роботи здобувачів – 90 годин.

Форми здобуття освіти– денна, дистанційна.

Дисципліна обов'язкова.

Види навчальної діяльності – самостійна робота здобувача.

Види контролю – підсумковий (семестровий) контроль (залік).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – засвоєння основ маркетингу, основ економіки підприємства, економіки праці, теорії економічного аналізу.

Кореквізити – немає.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння сучасними методами, формами організації та знаряддями праці у галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи у реальних ринкових і виробничих умовах, виховання потреби систематично поновлювати свої знання і творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

Завдання: забезпечення безперервності та послідовності засвоєння потрібного обсягу практичних знань і умінь відповідно до кваліфікаційного рівня молодшого бакалавра.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

1) загальні:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

2) спеціальні:

- здатність пояснювати типові економічні процеси і явища на основі теоретичних концепцій, аналізувати отримані результати;
- здатність застосовувати статистичні методи для вирішення економічних задач;
- здатність аналізувати проблеми і явища в професійній сфері з врахуванням можливих соціально-економічних наслідків.

Програмні результати навчання:

- пояснювати типові соціально-економічні явища з погляду базових принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки;
- застосовувати відповідні статистичні методи для вирішення економічних задач;
- проводити аналіз функціонування суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань;
- демонструвати базові навички критичного мислення в аналізі, практичній діяльності та професійному спілкуванні;
- вміти використовувати дані, надавати аргументацію та формувати висновки з аналітичних текстів з економіки;
- демонструвати навички самостійної роботи, критичного, креативного, самокритичного мислення, активної життєвої позиції та ведення здорового образу життя.

4. Зміст навчальної дисципліни

Програмні результати навчання	Тема (вид роботи / завдання)	Оцінювання (максимально оцінка)
-	Тема 1. Організаційний етап: 1.1 Проведення загальних організаційних зборів практикантів. 1.2 Видача індивідуального завдання практикантам. 1.3 Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці.	-
	Тема 2. Загальна характеристика суб'єктів господарювання: 2.1 Знайомство студентів зі сферою їх майбутньої професійної діяльності, переліком основних типів	15

	підприємств. 2.2 Проведення екскурсії на підприємство. 2.3 Підведення підсумків екскурсії: обмін враженнями, висловлювання власних думок і міркування відносно організації виробничого процесу та діяльності підприємства.	
	Тема 3. Виконання індивідуального завдання: 3.1 Пошук та збір інформації про виробничу діяльність підприємства відповідно до індивідуального завдання. 3.2 Знайомство зі статутом підприємства, основними нормативно-правовими актами, що регулюють його діяльність, посадовими інструкціями, організаційною структурою тощо. 3.3 Знайомство з рухом інформаційних потоків і документообігом на підприємстві.	30
	Тема 4. Аналіз стану підприємства: 4.1 Оцінка та аналіз зовнішнього середовища підприємства. 4.2 Оцінка та аналіз трудових ресурсів підприємства. 4.3 Оцінка та аналіз основних економічних показників.	30
	Тема 5. Оформлення результатів навчальної практики: 5.1 Обговорення результатів практики. 5.2 Оформлення звіту з проходження практики. 5.3 Захист практики.	25
	Усього	100

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Підсумковий (семестровий) контроль (залік).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Під час складання підсумкового контролю студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми практики.

Форма звітності студента за практику – це подання звіту (щоденника) практики, що містить графік проходження практики, письмовий звіт, підписаний відгук про проходження практики безпосередньо керівником бази практики.

Звіт подається на рецензування керівнику практики від університету.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики, висновки та пропозиції, список використаних джерел тощо.

Залік з практики приймає керівник практики від ВНЗ.

Процес оцінювання знань студентів включає:

- перевірку керівниками практики звіту з практики;
- захист звіту студентом.

Під час захисту оцінюються:

- повнота виконання програми практики;
- рівень відповідей студента на запитання.

Результат заліку за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента за підписом керівника практики.

Студент, який не виконав програму практики без поважних причин, відраховується з навчального закладу.

Оцінка «зараховано» (90-100 балів)

Студент виявляє глибокі і міцні знання відповідно до вимог навчальної програми. Вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію. Вміє застосовувати теоретичні положення під час вирішення практичних завдань. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і нестандартних ситуаціях. Студенту властивий високий рівень компетентності. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються.

Оцінка «зараховано» (75-89 балів)

Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, але допускає окремі неточності. Студент характеризується достатнім рівнем компетентності. У відповіді прослідковується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу.

Оцінка «зараховано» (60 - 74 балів)

Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Бачить навчальну дисципліну як нагромадження випадкових і не пов'язаних між собою тем. Деякі практичні навички роботи не сформовані. У своїх міркуваннях не здатен аналізувати окрему тему дисципліни у контексті інших тем і виражати взаємозв'язок між ними.

Оцінка «не зараховано» (1 -59 балів)

Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Необхідні практичні навички не сформовані. Відзначається низьким рівнем компетентності. Його участь у навчальному процесі є пасивною, відповіді в більшості є невірними або дуже поверховими і обмежуються механічним засвоєнням програми навчальної дисципліни.

9. Політика навчального курсу

Самостійна робота включає в себе дослідження окремих питань для подальшого використання матеріалу для складання звіту з практики.

Під час підсумкового контролю викладач оголошує загальну кількість накопичених студентом балів. Присутність всіх студентів на заліку - обов'язкова.

Студенти, які за результатами підсумкового контролю отримали незадовільні оцінки можуть повторно скласти їх згідно графіку ліквідації академічної заборгованості.

Відповідно до положення «Про порядок перезарахування навчальних дисциплін і визначення академічної різниці в Національному аерокосмічному університеті ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»» заохочується отримання студентами неформальної освіти, результати якої відповідно до цього положення Університет може визнати.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач вищої освіти діє відповідно Положенню Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» «Про академічну доброчесність».

Учасники освітнього процесу у своїй академічній діяльності мають дотримуватись загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, а також:

- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), за винятком випадків, коли такі завдання передбачають групову роботу;

- посилалися на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;

За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу можуть бути притягнені до академічної відповідальності.

10. Методичне забезпечення

Електронний ресурс, на якому розміщено навчально-методичний комплекс дисципліни:

- http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/_001D7_Praktika3.pdf;
- http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/_001D1_Ppraktika1.pdf;
- http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/_001D1_Ppraktika1234.pdf;
- http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/_001D3_Praktika2.pdf;
- http://library.khai.edu/library/fulltexts/doc/_001D1_Ppraktika123.pdf.

11. Рекомендована література

Базова

1. Березюк, А.М. Економіка праці й соціально-трудова відносини : навч. посіб. / А. М. Березюк, С. М. Мельников, О. С. Попов; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", 2011. - 106 с.

2. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / К. В. Ізмайлова. – 2-е вид., стереотип. – К. : МАУП, 2001. – 152 с.

3. Афанасьєв М. В., Білоконенко Г. В. Економічна діагностика. Навчально-методичний посібник. - Х.: ВД «ІНЖЕК», 2007.- 296 с.

4. Бодрова Н.Е. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства : навч. посіб. - Х. : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", 2010. - 72 с.

5. Гетьман О.О., Шаповал В.Л. Економічна діагностика: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. - К. Центр навчальної літератури, 2007.- 307 с.

6. Кудрицька Ж.В. Апарова О. В., Жебка В. В. Економічна ефективність сталого розвитку підприємств авіаційної галузі : [монографія]. - Київ : Логос, 2012. - 464 с.

7. Мазаракі А.А. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація). - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010.

8. Калініна, О.М. Стратегічне управління: навч. посіб. / О. М. Калініна, І. О. Гончар; М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т". - Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", 2016. - 80 с.

Допоміжна

1. Планування діяльності підприємства: Навч. посібник / За заг. ред. В.Є. Москалюка. - К.: КНЕУ, 2005. - 348 с.

2. Пономаренко В.С., Тридід О. М., Кизим М. О. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи. - Х. : ІНЖЕК, 2003. - 328 с.